

Cyfrifon

Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

O dan ei Gylch Gorchwyl, mae'n ofynnol bod y pwyllgor yn cynhyrchu Adroddiad Blynyddol yn crynhoi'r gwaith a wnaed yn ystod y flwyddyn i gefnogi'r Cyfrifon Blynyddol a'r Datganiad Llywodraethu. Mae Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg y Comisiynydd Plant (ARAC), felly, yn falch o gyflwyno'r adroddiad hwn am y flwyddyn sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2019.

Cyflwyniad

Prif rôl y Pwyllgor yw rhoi cyngor annibynnol i Gomisiynydd Plant Cymru, i'w chynorthwyo i gyflawni ei chyfrifoldebau fel Swyddog Cyfrifyddu. Mae'r Pwyllgor yn adrodd yn uniongyrchol i Gomisiynydd Plant Cymru ac mae'r aelodau yn gweithredu mewn rôl ymgynghorol, heb bwerau gweithredol.

Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar waith y Pwyllgor mewn perthynas â threfniadau llywodraethu Comisiynydd Plant Cymru, rheoli risg, rheolaeth fewnol a fframwaith sicrwydd.

Er mwyn sicrhau bod y Pwyllgor yn cydymffurfio â'r egwyddorion Arfer Da a gyflwynwyd yn Llawlyfr Trysorfa Ei Mawrhydi ar gyfer Pwyllgorau Archwilio a Sicrhau Risg, gwahoddwyd yr aelodau i gwblhau Rhestr Gwirio Effeithiolrwydd Pwyllgorau Archwilio a Sicrhau Risg, a luniwyd gan y Swyddfa Archwilio Genedlaethol, a chymerwyd canlyniadau hynny i ystyriaeth wrth baratoi'r Adroddiad Blynyddol hwn.

Aelodaeth

Aelodau anweithredol

- Jocelyn Davies (Cadeirydd), cyn-Aelod o Gynulliad Cenedlaethol Cymru
- Aine Denvir, cyfreithiwr gofal plant
- Margaret Provis, gynt yn Was Sifil
- Nina Ruddle, Pennaeth Ymgysylltu â Pholisi Cyhoeddus ym Mhrifysgol Glyndŵr, Wrecsam
- Arwel Thomas, gynt yn Was Sifil

Staff y Comisiynydd

- Sally Holland, Comisiynydd Plant Cymru
- Tony Evans, Pennaeth Cyllid
- Sara Jermin, Pennaeth Cyfathrebu a Pherfformiad
- Christian Webb, Cynorthwy-ydd Gweithredol i'r Comisiynydd, oedd yn darparu cymorth Ysgrifenyddol i'r Pwyllgor (hyd at fis Awst 2018), pan gymerwyd ei le gan Ceirios Williams, Swyddog Cymorth Gweithredol

Eraill

Cynrychiolwyr o Deloitte LLP (archwilwyr mewnol) a Swyddfa Archwilio Cymru (archwilwyr allanol).

Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Cydnabyddiaeth Ariannol

Nid yw'r aelodau yn derbyn unrhyw gydnabyddiaeth ariannol, ond gellir ad-dalu costau a ddaeth i'w rhan.

Gwrthdaro Buddiant

Mae pob aelod o Bwyllgor ARAC yn cwblhau datganiad blynyddol o fuddiannau, a gedwir yn unol â'r holl reoliadau diogelu data perthnasol. Ar ben hynny, mae'r eitem gyntaf ar agenda unrhyw gyfarfod ARAC yn caniatáu datgan unrhyw fudd sy'n benodol i'r eitemau ar agenda'r cyfarfod hwnnw.

Hyfforddiant

Aeth y Cadeirydd i weithdy diweddarau'r sector ar seiberddiogelwch, GDPR, Sicrhau Risg a newidiadau yng nghyswllt IFRS 16 ac IR35 ym mis Hydref 2018, digwyddiad oedd yn cael ei gynnal gan Deloitte LLP. Mae cynlluniau ar waith i gynnal hyfforddiant gloywi ar reoli risg ar gyfer yr holl aelodau gyda Deloitte LLP yn 2019/20.

Cyfarfodydd

Ein nod yw cwrdd o leiaf bedair gwaith y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn ariannol hon, cynhaliwyd cyfarfodydd ym mis Mai 2018, mis Gorffennaf 2018, mis Hydref 2018 a mis Chwefror 2019.

Cofnod Presenoldeb

AELOD

LEFEL PRESENOLDEB

Jocelyn Davies	100%
Aine Denvir	75%
Margaret Provis	100%
Nina Ruddle	25%
Arwel Thomas	100%
Sally Holland	100%
Tony Evans	75%
Sara Jermin	100%
Christian Webb	100% *Ysgrifennydd tan fis Awst 2018
Ceirios Williams	100% *Ysgrifennydd o fis Medi 2018 ymlaen
Deloitte	100%
Swyddfa Archwilio Cymru	100%

Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Gwaith y Pwyllgor

Mae'r Cylch Gorchwyl, sy'n cael ei adolygu'n flynyddol, yn nodi manylion cylch gwaith a chynllun gwaith y Pwyllgor. Diweddarwyd hwn a'i gymeradwyo ddiwethaf ym mis Mai 2018. Mae'r Cylch Gorchwyl yn cynnwys manylion yr eitemau sefydlog ar agenda'r Pwyllgor, sef:

- **Y Gofrestr Risgiau**
- **Cofrestr Risgiau Seiber-ddiogelwch**
- **Adroddiad Cyllid**
- **Adroddiad Archwilio Mewnol**
- **Diweddariad Archwilio Allanol**
- **Fframwaith llywodraethu/gwerthuso**

Mae Cadeirydd y Pwyllgor yn adolygu'r agenda cyn ei dosbarthu i aelodau'r Pwyllgor a'r rhai fydd yn mynychu'r cyfarfod.

Yn ogystal â'r eitemau arferol bu'r Pwyllgor yn adolygu'r polisiau mewnol canlynol a ddiweddarwyd yn ystod blwyddyn ariannol 2018/19:

- **Y Polisi Rheoli Risg**
- **Y Polisi Cadw Dogfennau a'r cynllun gweithredu**

a hefyd yn cynghori ar y datganiad llywodraethu drafft, datganiadau newydd ynghylch parodrwydd i gymryd risg, cynlluniau gwaith drafft, gwybodaeth am y gofrestr asedau a'r amcangyfrif drafft o'r gyllideb i Lywodraeth Cymru. Bu'r Aelodau hefyd yn cynghori ar broses y sefydliad o gynnal adolygiad o'i swyddfa yn Abertawe, a chawsant adroddiadau chwarterol ar y gwersi a ddysgwyd mewn perthynas â chwyn benodol.

Er mwyn sicrhau bod modd codi materion priodol yn gyfrinachol, mae'r Cadeirydd a'r aelodau anweithredol hefyd yn cwrdd â chynrychiolwyr yr Archwilwyr Allanol a Mewnol yn breifat o leiaf unwaith y flwyddyn.

Asesiad Cyffredinol

Archwilio Allanol

Yn ei Adroddiad a'i Lythyr Rheoli ynghylch Archwilio'r Datganiadau Ariannol (ISA260), adroddodd Swyddfa Archwilio Cymru am fwriad yr Archwilydd Cyffredinol i gyflwyno adroddiad archwilio diamedd ar y datganiadau ariannol. Cynhwyswyd nifer o argymhellion hefyd o ganlyniad i faterion oedd yn codi o'r archwiliad, mewn perthynas ag agweddau ansoddol ar arferion cyfrifyddu'r Comisiynydd a'i hadroddiadau ariannol, bwrw golwg dros broses yr adroddiadau ariannol, a rhai mesurau rheoli mewnol. Mae fîm y Comisiynydd yn adrodd ar y cynnydd a wnaed mewn perthynas â'r argymhellion hyn bob chwarter i'r Pwyllgor, a chynhaliwyd cyfarfodydd ar wahân i drafod cynnydd gyda'r Comisiynydd ac ar wahân gyda Phennaeth Cyllid a'i dîm.

Archwilio Mewnol

Mae Deloitte LLP, yr archwilwyr mewnol a benodwyd gan y Comisiynydd, yn rhoi sicrwydd annibynnol, gwrthrychol i'r Swyddog Cyfrifyddu ynghylch rheoli risg, rheolaeth fewnol a llywodraethu. Cwblhawyd rhaglen archwilio mewnol lawn ganddynt yn 2018/19, fel y cymeradwywyd gan ARAC ac fel y nodir yn ei adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor::

"Ar sail y gwaith a wnaethom, ein hasesiad cyffredinol yw bod modd dosbarthu'r sicrwydd ar gyfer llywodraethu corfforaethol fel **sicrwydd sylweddol**."

"Ar sail y gwaith a wnaethom, ein hasesiad cyffredinol yw bod modd dosbarthu'r sicrwydd ar gyfer rheoli risg fel **sicrwydd sylweddol**."

"Ar sail y gwaith a wnaethom yn ystod y flwyddyn gallwn ddod i'r casgliad bod gan y Comisiynydd system sylfaenol gadarn o reolaeth fewnol, a ddylai ddarparu **sicrwydd sylweddol** ynghylch cyflawni amcanion y Comisiynydd."

*Diffiniad: Lefel Sicrwydd – Sylweddol. Mae'r fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth yn ddigonol ac yn effeithiol.

Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Diwedd glo

O ganlyniad i'w waith a chanfyddiadau archwilio mewnol ac allanol, gall y Pwyllgor roi sicrwydd i'r Swyddog Cyfrifyddu bod y trefniadau llywodraethu, rheolaeth ariannol a rheoli risg sydd yn eu lle yn briodol, a'u bod wedi gweithredu'n foddhaol yn ystod y flwyddyn ariannol.

Mae'r Pwyllgor yn diolch i'r Comisiynydd a'i staff am fod yn agored ac yn barod i dderbyn her, ac am eu hagwedd gydweithredol at waith y Pwyllgor. Hoffai'r Aelodau fynegi eu diolch hefyd i'r archwilwyr mewnol ac allanol am eu cyfraniad a'u cydweithio adeiladol.

Paratowyd gan
Jocelyn Davies, Cadeirydd
Mai 2019

Cyfrifon 2018-19

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Cyflwyniad

Sefydliad annibynnol sy'n ymdrin â hawliau dynol plant yw Comisiynydd Plant Cymru. Prif nod y Comisiynydd yw diogelu a hyrwyddo hawliau a lles plant. Mae dwy gyfraith yn nodi'r rheolau ynghylch sut gall hi wneud ei gwaith, ac yn rhoi pwerau penodol iddi, sef Deddf Safonau Gofal 2000 a Deddf Comisiynydd Plant Cymru 2001 (a oedd yn diwygio Deddf Safonau Gofal 2000).

Dyma grynodedb o bwerau'r Comisiynydd

- **Y pŵer i dolygu a monitro'r trefniadau ar gyfer cwynion, datgelu camarfer ac eiriolaeth mewn cyrff cyhoeddus a ddiffiniwyd;**
- **Y pŵer i adolygu sut mae cyrff cyhoeddus a ddiffiniwyd yn ymarfer eu swyddogaethau (pwerau a dyletswyddau), gan gynnwys Llywodraeth Cymru;**
- **Y pŵer i archwilio achosion sy'n ymwneud â phlant unigol;**
- **Y pŵer i roi cymorth i blant unigol; a hefyd**
- **Y pŵer i gyflwyno sylwadau i Brif Weinidog Cymru, Gweinidogion Cymru a'r Cwnsler Cyffredinol ynghylch unrhyw faterion sy'n effeithio ar hawliau a lles plant sy'n destun pryder iddi ac nad oes ganddi bŵer i weithredu yn eu cylch.**

Nid oes gan y Comisiynydd b er i weithredu mewn nifer o amgylchiadau a ddiffiniwyd:

- **Materion sydd heb eu datganoli i Lywodraeth Cymru, sy'n cynnwys mewnfudo a lloches, tlodi plant, cyfiawnder a phlisma, a phlant yn y lluoedd arfog;**
- **Lle gall CAFCASS (Gwasanaeth Ymgynghorol Plant a'r Llysoedd) weithredu;**
- **Lle mae gan Weinidogion Cymru swyddogaethau yng nghyswllt achosion teulu; a**
- **Rhag gwneud ymholiadau ynghylch neu adrodd ar unrhyw fater sydd neu a fu'n destun achos cyfreithiol.**

Cychwynnodd yr Athro Sally Holland yn ei swydd fel Comisiynydd ar 20fed Ebrill 2015, ar ôl cael ei phenodi gan Brif Weinidog Cymru, am gyfnod o saith mlynedd. Cychwynnodd yr uwch swyddogion eraill ar eu penodiadau rhwng mis Mai 2006 a mis Awst 2016, ac fe'u penodwyd gan y Comisiynydd o dan Atodlen 2 paragraff 4 o Ddeddf Safonau Gofal 2000.

Uwch swyddogion

Bu'r bobl ganlynol yn gwasanaethu fel Tîm Rheoli yn ystod y flwyddyn hon:

- **Yr Athro Sally Holland – Comisiynydd Plant Cymru;**
- **Andy Wallsgrove – Pennaeth Ymarfer;**
- **Sara Jermin – Pennaeth Cyfathrebu a Pherfformiad;**
- **Tony Evans – Pennaeth Cyllid;**
- **Amanda Evans – Pennaeth Adnoddau Dynol; a**
- **Rachel Thomas – Pennaeth Polisi a Materion Cyhoeddus.**

Cyfrifon 2018-19

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Mae Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg y Comisiynydd yn rhoi cyngor a sicrwydd ynghylch llywodraethu corfforaethol, rheoli risgiau a mesurau rheoli yn swyddfa'r Comisiynydd a digonoldeb y trefniadau archwilio mewnol ac allanol. Mae'n cwrdd ddwywaith y flwyddyn o leiaf, ac yn cynnwys swyddogion uwch o Swyddfa'r Comisiynydd ac aelodau Anweithredol. Aelodau Anweithredol y Pwyllgor yw:

- **Jocelyn Davies – Cyn-aelod o Gynulliad Cenedlaethol Cymru**
- **Aine Denvir – Cyfreithiwr Gofal Plant;**
- **Margaret Provis, a fu gynt yn Was Sifil;**
- **Nina Ruddle – Pennaeth Ymgysylltiad Polisi Cyhoeddus ym Mhrifysgol Wrecsam-Glyndwr, ac**
- **Arwel Thomas, a fu gynt yn Was Sifil.**

Ariannu

Mae Comisiynydd Plant Cymru yn annibynnol ar Lywodraeth Cymru, ond yn cael ei ariannu ganddi. Yn 2018-19 derbyniodd y Comisiynydd £1.543 miliwn (2017-18: £1.583 miliwn) i gyllido gweithgareddau'r Comisiynydd. Roedd y cyllid yn 2017-18 yn cynnwys £40,000 gan Lywodraeth Cymru i ariannu prosiect penodol (Bright Spots) o fewn y cyfnod hwn.

Fformat y Cyfrifon

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Pharagraff 7(2) Atodlen 2 o Ddeddf Safonau Gofal 2000 a'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyflwynwyd gan Weinidogion Cymru. Mae copi o'r cyfarwyddyd hwnnw ar gael oddi wrth Gomisiynydd Plant Cymru, Tŷ Ystumllwynarth, Llys Siarter, Ffordd Ffenics, Abertawe, SA7 9FS.

Paratowyd y cyfrifon hyn ar gyfer y cyfnod o 1 Ebrill 2018 tan 31 Mawrth 2019, ac maent yn adlewyrchu alldro asedau, rhwymedigaethau ac adnoddau'r Comisiynydd Plant. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FReM) a gyflwynwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi. Mae'r polisiau cyfrifo a geir yn yr FReM yn cymhwyso Safonau Cyfrifo Rhyngwladol (IFRS), fel y'u mabwysiadwyd neu y'u dehonglwyd ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus.

Canlyniadau ar gyfer y Flwyddyn

Dengys y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr wariant o £1.579 miliwn ar gyfer y cyfnod (2017-18: £1.524 miliwn). Y gweddill yn y gronfa gyffredinol ar ddiwedd y flwyddyn yw £235,000 (2017-18: £271,000).

Yn ystod 2018-19 newidiodd staff y Comisiynydd i 22.50 (cyfwerth amser llawn) o 22.36 (cyfwerth amser llawn) aelod o staff, sy'n cynnwys gweithwyr llawn amser a rhan amser.

Cyfrifon 2018-19

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Dysgu a Datblygu

Mae'r Comisiynydd yn parhau i fuddsoddi mewn darparu cyfleoedd dysgu a datblygu ar gyfer y staff.

Trwy Broses Arfarnu'r Comisiynydd anogir yr holl staff i nodi anghenion datblygu personol a chofnodi'r anghenion hynny ar Gynllun Datblygu Personol. Proses yw'r Polisi Arfarnu sy'n cysylltu perfformiad a datblygiad unigolion ag amcanion y sefydliad. Prif ddiben y broses hon yw gwella perfformiad pob gweithiwr a'u cyfraniad at gyflawni amcanion trwy roi iddynt y sgiliau a'r amgylchedd priodol er mwyn eu galluogi i wneud eu gwaith hyd eithaf eu gallu.

Mae'r Swyddfa hefyd yn darparu sesiynau datblygu staff rheolaidd i'r holl weithwyr ym mhob blwyddyn ariannol. Mae'r rhain yn cyflawni ei rhwymedigaethau o ran dysgu a datblygu naill ai yn unol â statud, neu lle bernir bod hynny'n hanfodol i'r holl grwpiau o staff, gan gwmpasu pynciau, er enghraifft, megis Amddiffyn a Diogelu Plant.

Ymgynghori â'r Staff ac Ymgysylltiad

Mae'r Comisiynydd yn ymgynghori'n rheolaidd â'i staff ynghylch newidiadau sylweddol i'r sefydliad a blaenoriaethau datblygu trefniadol. Cyflawnir hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd, gan gynnwys cyfarfodydd staff wythnosol (Fika), arolygon rheolaidd a diwrnodau datblygu i'r fîm cyfan. Yn ogystal, darparwyd cyfleoedd i'r holl staff, yn unigol ac mewn grwpiau, gyfrannu at y cynllunio strategol.

Absenoldeb Staff

Yn ystod 2018-19, cyfradd absenoldeb salwch swyddfa'r Comisiynydd oedd 5.45 y cant (2017-18: 3.8 y cant), wedi'i seilio ar ganran o gyfanswm y diwrnodau gwaith oedd ar gael.

Cynaliadwyedd

Mae'r Comisiynydd yn ymroddedig i'r egwyddorion a amlinellwyd yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, sef:

- **Cymru lewyrchus;**
- **Cymru gydnerth;**
- **Cymru iachach;**
- **Cymru sy'n fwy cyfartal;**
- **Cymru o gymunedau cydlynus;**
- **Cymru sydd â diwylliant bywiog a iaith Gymraeg lewyrchus; a**
- **Chymru sydd â chyfrifoldeb byd-eang.**

Mae'r Comisiynydd yn ymroddedig i leiafu effaith ei Swyddfa ar yr amgylchedd lle bynnag y bo modd, ac mae'n ceisio lleihau'r effaith honno trwy gymryd y camau canlynol:

- **Deunydd ysgrifennu ac adnoddau swyddfa: anogir y staff i gyfyngu gymaint â phosibl ar eu defnydd o nwyddau traul y swyddfa. Cyfyngir gymaint â phosibl ar argraffu a llungopio;**
- **Teithio: lle bo hynny'n ymarferol, cynhelir cyfarfodydd trwy ddefnyddio fideo-gynadledda pryd bynnag y bo modd. Mae dros 90 y cant o deithiau swyddogol y Comisiynydd yn digwydd ar drên neu ar feic, ac mae hi'n annog ei staff i wneud yr un peth;**
- **Ynni: mae'r Comisiynydd yn annog pob aelod o staff i fod yn ymwybodol o ynni, ac i ystyried ffyrdd o leihau eu hól-troed carbon; a**
- **Gwaredu Gwastraff: mae'r Comisiynydd yn ymroddedig i ailgylchu pob gwastraff, yn amodol ar gyfyngiadau allanol.**

Mae'r Comisiynydd wedi cael ei chynorthwyo hefyd gan Ysgol Gynradd Glynollen i helpu i wella effeithlonrwydd ynni er mwyn lleihau'r ynni a ddefnyddir; a lleihau ôl-troed carbon y swyddfa.

Cyfrifon 2018-19

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Cyfle Cyfartal

Ystyrir pob cais am gyflogaeth gyda Chomisiynydd Plant Cymru ar y sail y dylai pob ymgeisydd am swydd gael cyfle cyfartal am gyflogaeth a dyrchafiad ar sail eu gallu, eu cymwysterau a'u haddasrwydd ar gyfer y gwaith. Ni ddylai unrhyw ymgeisydd am swydd na gweithiwr dderbyn triniaeth lai ffafriol ar sail hil, lliw, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, oedran, statws priodasol, anabledd, crefydd, cyfrifoldebau teuluol/domestig na phatrymau gwaith, ac ni ddylai unrhyw unigolyn gael ei roi dan anfantais chwaith gan amodau na gofynion na ellir eu cyfiawnhau.

Archwilwyr

Caiiff cyfrifon Comisiynydd Plant Cymru eu harchwilio a'u hardystio gan Archwilydd Cyffredinol Cymru yn unol â pharagraff 9 o Atodlen 2 i Ddeddf Safonau Gofal 2000.

Mae Deloitte LLP yn darparu gwasanaethau archwilio mewnol ar gyfer y Comisiynydd.

Yn ystod y cyfnod ni thalwyd unrhyw gdnabyddiaeth i'r archwilwyr am waith heblaw archwilio.

Datgelu Gwybodaeth i'r Archwilwyr

Mor bell ag y mae Swyddfa'r Comisiynydd yn ymwybodol, nid oes gwybodaeth archwilio nad yw'r archwilwyr yn ymwybodol ohoni; ac mae'r Swyddfa wedi cymryd pob cam y dylasai ei gymryd i'w gwneud ei hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod yr archwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Digwyddiadau Cysylltiedig â Data Personol

O fewn y flwyddyn ariannol, nid adroddwyd am ddigwyddiadau cysylltiedig â data personol. Mae'r Comisiynydd yn cynnal polisi a gweithdrefnau diogelu gwybodaeth sy'n sicrhau y cyfyngir gymaint â phosib ar ddigwyddiadau cysylltiedig â data personol.

Digwyddiadau ers Diwedd y Flwyddyn Ariannol

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau ers diwedd y flwyddyn ariannol sy'n effeithio ar ddealltwriaeth o'r datganiadau ariannol hyn.

Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu

O dan Atodlen 2 o'r Ddeddf Safonau Gofal, mae Gweinidogion Cymru wedi rhoi cyfarwyddyd i Gomisiynydd Plant Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf yr hyn a nodwyd yn y Cyfarwyddyd Cyfrifon ac ar y sail honno. Paratwir y cyfrifon ar sail croniadau a rhaid iddynt ddarparu darlun gwir a theg o sefyllfa fusnes Comisiynydd Plant Cymru, yr incwm a'r gwariant, newidiadau yn ecwiti trethdalwyr a llifoedd arian y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae gofyn bod y Swyddog Cyfrifyddu yn cydymffurfio â gofynion Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth, ac yn arbennig â'r canlynol:

- **gglynu at y Cyfarwyddyd Cyfrifon a roddwyd gan Weinidogion Cymru, gan gynnwys y gofynion perthnasol o ran cyfrifeg a datgelu, a defnyddio polisiau cyfrifeg addas yn gyson;**
- **dod i benderfyniadau a llunio amcangyfrifon ar sail resymol;**
- **datgan a yw'r safonau cyfrifo perthnasol, fel y'u cyflwynir yn yr FReM, wedi cael eu dilyn, a datgelu ac egluro unrhyw achosion pwysig yn y datganiadau ariannol lle na ddilynwyd y safonau hynny; a**
- **pharatoi'r cyfrifon ar sail busnes gweithredol.**

Y Comisiynydd yw'r Swyddog Cyfrifyddu ar gyfer ei swyddfa yn sgîl paragraff 10 o Atodlen 2 i Ddeddf Safonau Gofal 2000. Cyflwynir cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys cyfrifoldeb am briodoldeb a rheoleidd-dra'r arian cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn atebol amdano, am gadw cofnodion priodol ac am ddiogelu asedau Comisiynydd Plant Cymru, yn y Memorandwm ar gyfer Swyddogion Cyfrifyddu a luniwyd gan Drysorlys EM.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Mae'r Datganiad hwn gan Gomisiynydd Plant Cymru yn nodi ar ba sail y sefydlwyd y corff, sut mae'n cael ei lywodraethu a'i reoli, a sut y mae'n atebol am yr hyn y mae'n ei wneud.

Rôl Comisiynydd Plant Cymru

Sefydlwyd Comisiynydd Plant Cymru gan Ddeddf Safonau Gofal 2000, ac mae'n sefydliad hawliau dynol annibynnol. Mae cylch gorchwyl y Comisiynydd wedi'i nodi yn Neddf Comisiynydd Plant Cymru 2001, a newidiodd Ddeddf Safonau Gofal 2000. Prif nod y Comisiynydd yw diogelu a hyrwyddo hawliau a lles plant. Rhaid mai dyma amcan gor-redol y Comisiynydd pan fydd hi'n cyflawni ei swyddogaethau.

Mae crynodeb o bwerau'r Comisiynydd i'w weld [yma](#).

Deilydd cyfredol y Swydd

Cychwynnodd yr Athro Sally Holland yn ei swydd fel Comisiynydd ar 20fed Ebrill 2015, ar ôl cael ei phenodi gan Brif Weinidog Cymru, am gyfnod o saith mlynedd.

Strwythur Llywodraethu

Isod ceir disgrifiad o strwythur llywodraethu'r Comisiynydd. Mae rhagor o fanylion ynghylch aelodaeth pob grŵp, presenoldeb a'u cylchoedd gorchwyl ar gael [yma](#).

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Strwythur Llywodraethu

Isod ceir disgrifiad o'n strwythur llywodraethu. Mae rhagor o fanylion ynghylch aelodaeth pob grŵp, presenoldeb a'u cylchoedd gorchwyl ar gael [yma](#).

Sally Holland – Comisiynydd Plant Cymru

- Corfforaeth Un Person
- Swyddog Cyfrifyddu

Y Tîm Rheoli (TRh)

Yn cynnwys: Pennaeth Cyfathrebu a Pherfformiad, Pennaeth Ymarfer, Pennaeth Cyllid, Pennaeth Polisi a Materion Cyhoeddus, Pennaeth Adnoddau Dynol, dan gadeiryddiaeth y Comisiynydd.

Prif ddiben y TRh yw rhoi cymorth a chynghor i'r Comisiynydd ynghylch cyfeiriad strategol y sefydliad, gan gynnwys cyfrannu at ddatblygu nodau strategol a chynlluniau gwaith blynyddol. Y TRh sydd hefyd yn gyfrifol am arweinyddiaeth strategol y sefydliad a rheoli'r gwaith o redeg y swyddfa o ddydd i ddydd yn unol â gwerthoedd y sefydliad.

Panel Ymgynghorol y Comisiynydd a'r Panel Pobl Ifanc

Panel Ymgynghorol y Comisiynydd a'r Panel Pobl Ifanc, sy'n cynnwys 10-12 o aelodau sy'n oedolion a 2-4 o bobl ifanc

Panel Pobl Ifanc, sy'n cynnwys 18 o aelodau 11-18 oed

Darparu cynghor annibynnol, cymorth, craffu a her i'r Comisiynydd a'i staff, er mwyn sicrhau bod cyfrifoldebau statudol y Comisiynydd Plant yn cael eu cyflawni'n effeithiol, a gweithredu fel ffrind beirniadol a seinfwrdd i'r Comisiynydd a'i staff ynghylch polisiau a chynigion, gan lywio polisi a blaenoriaethau strategol.

Y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Yn cynnwys: 4 - 6 aelod Anweithredol

Cynghori'r Comisiynydd ar y prosesau strategol ar gyfer risgiau, eu rheoli a'u llywodraethu, polisiau cyfrifyddu, y cyfrifon, a gweithgaredd arfaethedig a chanlyniadau archwilio mewnol ac allanol.

Fframwaith Llywodraethu

Gan fy mod mewn swydd gyhoeddus sy'n derbyn arian cyhoeddus, rwy'n ymroddedig i weithredu systemau trylwyr a thryloyw o ran atebolrwydd a gwneud penderfyniadau.

Mae fy fframwaith llywodraethu yn cynnwys y systemau, y prosesau a'r gwerthoedd sy'n cyfeirio ac yn rheoli'r sefydliad. Mae'r trefniadau hyn wedi'u gwreiddio'n gadarn yn 'The Good Governance for Public Services', y cyfeiriodd Swyddfa Archwilio Cymru ato fel model arfer gorau, a'r 'International Framework: Good Governance in the Public Sector'. Mae hefyd yn tynnu ar elfennau o'r 'UK Corporate Governance Code'. Mae'n adeiladu ar Egwyddorion Nolan ar gyfer ymddygiad unigolion mewn bywyd cyhoeddus trwy gyflwyno chwe egwyddor allweddol llywodraethu da mewn cyrff gwasanaeth cyhoeddus.

Isod ceir manylion ynghylch i ba raddau mae'r sefydliad yn llwyddo i gyrraedd y safonau hyn, ac eglurir y rhesymau dros addasu'r egwyddorion i gydweddu â'r sefydliad. Yn unol â safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus, mae llywodraethu corfforaethol wedi bod yn destun archwilio mewnol gan ein hymgynghorwyr, Deloitte. Maent wedi cynnig sicrwydd sylweddol ynghylch ein llywodraethu corfforol yn 2018-19.

Fframwaith Llywodraethu

Bod yn eglur ynghylch diben a chanlyniadau'r sefydliad

Mae bod â diben sefydliadol pendant a set o amcanion clir yn un o nodweddion llywodraethu da. Fy null cynllunio strategol yw'r dull systemig o bennu nodau fy nhîm. Mae'n galluogi'r swyddfa i gadw at ei chylch gorchwyl deddfwriaethol a chyflawni'r weledigaeth a'r amcanion a gyflwynwyd yn fy nghynllun tair blynedd: 'Cynllun ar gyfer Pob Plentyn a Pherson Ifanc 2016 – 2019'.

Mae'r prosesau cynllunio strategol a blynyddol yn darparu cyfeiriad strategol cyffredinol ar gyfer holl swyddogaethau'r swyddfa; ac yn helpu i sicrhau bod fy nhîm a minnau yn gwneud y defnydd mwyaf effeithiol o adnoddau sefydliadol er mwyn mwyafu ein heffaith dros blant a phobl ifanc yng Nghymru.

Ymgysylltu â rhanddeiliaid a gwireddu atebolrwydd

Datblygwyd fy nghynllun tair blynedd cyntaf yn dilyn ymgynghoriad graddfa fawr o fwy na 7000 o blant, pobl ifanc ac oedolion sy'n gofalu amdanynt ac yn gweithio iddynt. Roedd y cynllun hwnnw'n cynnwys fy uchelgeisiau ar gyfer 2016-2019, ac yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf (2019-20) bydd gwerthusiad llawn o effaith y cynllun hwnnw yn cael ei gynnal a'i gyhoeddi.

Er mwyn sicrhau bod fy nghynllun strategol terfynol fel Comisiynydd yn cael ei ddatblygu ar sail gwybodaeth a gasglwyd gan blant, pobl ifanc ac oedolion, cynhaliwyd ein hymgynghoriad mwyaf erioed, Beth Nawr, lle bu rhyw 11000 o bobl - dros 10000 o blant a mwy na 1000 o oedolion - yn cymryd rhan. Cyfrannodd eu barn a'u safbwyntiau hwy at lunio'r 'Cynllun ar gyfer Pob Plentyn a Pherson Ifanc 2019 – 2022', sy'n cynnwys fy amcanion strategol ar gyfer y sefydliad.

Yn ogystal â'r ymgynghori hwn ar raddfa fawr, mae ein strategaeth gyfranogiad yn sicrhau fy mod yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc ar draws y wlad, gan godi llais ar eu rhan, ac mae ein polisi cynllunio strategol yn disgwyl i'n holl brosiectau weithio gyda phlant a phobl ifanc i gyflawni newid. Mae disgwyl hefyd i brosiectau gyfathrebu'n gynhwysfawr a dylanwadu ar gynlluniau er mwyn sicrhau ein bod yn gweithio'n effeithiol gyda phartneriaid allanol i wireddu ein huchelgeisiau ar gyfer plant a phobl ifanc.

Mae fy mhaneli pobl ifanc ac oedolion yn rhoi cyngor a her i mi a'm tîm, ac mae cynlluniau'n mynd rhagddynt yn dda bellach

Capasiti a gallu i fod yn sefydliad effeithiol

Rwy'n cydnabod bod llywodraethu'n cael ei gryfhau gan gyfranogiad pobl sydd â llawer o wahanol fathau o wybodaeth a phrofiad. Rwy'n hyderus, yn sgîl ein Fframwaith Datblygu Perfformiad, fod gan bob aelod o staff y sgiliau, yr wybodaeth a'r capasiti angenrheidiol i gyflawni eu cyfrifoldebau.

Mae pob aelod newydd o staff yn dilyn proses sefydlu a buddsoddir hefyd mewn datblygu a meithrin doniau'r staff. Gallwch ddarllen mwy am ein rhaglen dysgu a datblygu yma.

Mae fy arolwg staff, bob dwy flynedd, hefyd yn helpu'r sefydliad i fesur profiad y gweithwyr, ac yn cyfrannu at y cylch parhaus o welliannau yng nghyswllt arferion pobl. Dyma rai o uchafbwyntiau ein harolwg staff yn 2018-19, a gwblhawyd gan 19 aelod o staff (cyfradd ymateb o 82%):

Mae 100% o'r ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n bendant ein bod yn gwrandao ar wahanol gymunedau ac yn gweithio ar y pethau sy'n bwysig iddyn nhw.

Mae 100% o'r ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n bendant bod lleisiau plant yn ganolog i bopeth a wnawn.

Mae 100% o'r ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n bendant ein bod yn gwerthuso ac yn arddangos ein heffaith a'n effeithiolrwydd.

Mae 89% o'r ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n bendant ein bod yn dangos gwelliant parhaus yn ein gwaith ar sail adfyfrio rheolaidd.

Fframwaith Llywodraethu

Hybu Gwerthoedd ar draws y Sefydliad ac Arddangos Gwerthoedd Llywodraethu Da trwy Gynnal Safonau Uchel o ran Ymddygiad ac Ymarfer

Mae ein gwerthoedd a'n hegwyddorion cyflawni, a ddatblygwyd gyda'r staff yn ystod 2015, yn sylfaen ar gyfer ein holl bolisiâu gweithredol a staff, yn ogystal â'n strategaeth tair blynedd. Fe'u rhennir gydag aelodau newydd o staff yn ystod y cyfnod sefydlu, ac fe'u cyfathrebir yn allanol ar ein gwefan: www.complantcymru.org.uk ac yn ein cyhoeddiadau strategol, gan gynnwys ein strategaeth tair blynedd.

Mae fy nhîm rheoli a minnau yn ymroddedig i alluogi a grymuso gweithwyr i gyrraedd nodau unigol, fîm a strategol, ac yn barnu bod y broses arfarnu flynyddol, pennu amcanion a phrosesu cynllunio datblygiad personol yn rhan hanfodol o gyflawni hynny.

Yn fy arolwg staff 2018/19, a gwblhawyd gan 19 aelod o staff (cyfradd ymateb o 82%), roedd y canlyniadau'n dangos bod:

100% o'r ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n bendant bod ganddynt ddealltwriaeth glir o'n diben fel sefydliad

89% o'r ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n bendant eu bod yn deall sut mae eu gwaith yn cyfrannu at ein nodau strategol ac amcanion ein cynllun gwaith blynyddol

100% o'r ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n bendant bod polisiâu a gweithdrefnau effeithiol ar waith ar gyfer rheoli prosiectau a chynllunio strategol.

Datblygwyd fy Fframwaith Rheoli Perfformiad gyda'r staff, ac mae'n ein helpu i feithrin diwylliant sy'n gosod gwerth ar berfformiad lefel uchel ac yn cryfhau ac yn gwella sut rydyn ni'n cyflawni ein rolau.

Fel sefydliad, rydyn ni'n ymroddedig i fuddsoddi amser ac adnoddau i ddatblygu pawb sy'n gweithio yma a datblygu systemau a strwythurau clir i gynnal ein ffordd o weithio, a hynny am y rhesymau canlynol:

- **Rydyn ni'n gwybod bod sefydlu dealltwriaeth a rennir ynghylch yr hyn sydd i'w gyflawni, a bod pawb yn deall eu rôl oddi mewn i hynny, yn galluogi pobl i gyflawni ar ran y sefydliad a thros blant a phobl ifanc yng Nghymru. Rydyn ni'n cyflawni hyn trwy ddatblygu ein nodau strategol tymor hwy a'n cynlluniau gwaith blynyddol.**
- **Rydyn ni'n gwybod bod pobl yn gwneud eu cyfraniad gorau ac yn darparu gwaith o'r ansawdd uchaf pan fydd ganddyn nhw waith clir, ystyrlon a heriol i'w wneud. Rydyn ni'n cyflawni hyn trwy bennu amcanion gwaith unigol ar gyfer y flwyddyn.**
- **Rydyn ni'n gwybod bod ansawdd y sgysiau rhwng rheolwyr llinell ac unigolion yn cael effaith uniongyrchol ar ein llwyddiant fel sefydliad. Rydyn ni'n gobeithio cyflawni hyn trwy strwythur o drafodaethau goruchwyliaeth rheolaidd a chyfarfodydd un-i-un i'r holl staff gyda'r Comisiynydd ddwywaith y flwyddyn.**
- **Rydyn ni hefyd yn gwybod bod cael amser i gynllunio gwaith ac adfyfrio ar y pethau fu'n llwyddiannus a'r pethau allai fod yn wahanol yn y dyfodol yn galluogi unigolion i dyfu a gwella yn eu hymarfer. Rydyn ni'n cyflawni hyn trwy ein hymarfer arfarnu a datblygiad personol a'n dull o reoli prosiectau.**

Fframwaith Llywodraethu

Gwneud Penderfyniadau Gwybodus a Thryloyw sy'n Destun Craffu Effeithiol a Rheoli Risg

Fel corfforaeth un person, fi sydd â'r cyfrifoldeb am wneud penderfyniadau yn y swyddfa. Fodd bynnag, rwyf wedi dirprwyo agweddau ar y penderfyniadau gweithredol i'r Tîm Rheoli. Mae rolau a chyfrifoldebau'r holl staff wedi'u diffinio'n glir yn eu disgrifiadau swydd ac o fewn y Fframwaith Llywodraethu. Mae gan bob gweithiwr amodau cyflogaeth a disgrifiad swydd clir, sy'n nodi eu rolau a'u cyfrifoldebau.

Mae gofyn bod pob aelod o staff yn gweithio oddi mewn i'n dull rheoli prosiectau, sy'n sicrhau bod ein hallbynnau a'n canlyniadau arfaethedig ar gyfer plant a phobl ifanc yn cael eu diffinio'n glir a'u cyflawni. Mae cynllun rheoli prosiectau cynhwysfawr yn cael ei ddatblygu ar gyfer pob prosiect, yn unol â'n Polisi Cynllunio Strategol diwygiedig, a gadwyd yn ganolog fel bod yr holl staff yn gallu cael mynediad iddo. Mae manylion ein holl waith prosiectau i'w gweld yma: www.complantcymru.org I gefnogi'r ffordd yma o weithio, mae pob aelod o'm tîm wedi cael mynediad i gwrs hyfforddi rheoli prosiectau ac gymeradwywyd gan y Gymdeithas Rheoli Prosiectau, ac mae cyfran uchel o'r aelodau staff ar bob lefel o fewn y sefydliad wedi sicrhau cymhwyster rheoli prosiectau.

Mae'r trafodaethau a'r penderfyniadau a wneir gan y Tîm Rheoli a'n Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cael eu hysgrifennu i lawr a'u nodi yn y cofnodion, a rennir gyda'r holl staff yn fisol ac yn chwarterol yn eu tro. Rhennir gwybodaeth gritigol neu sensitif o ran amser gyda'r tîm staff trwy e-bost neu yn ein cyfarfodydd 'Fika' wythnosol, sy'n cynnwys pob aelod o staff. Mae canlyniadau trafodaethau gyda'r paneli ymgynghorol a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg hefyd yn cael eu rhannu gyda'r staff, ac mae aelodau o'r tîm yn chwarae rhan yn y cyfarfodydd hynny fel sy'n briodol.

Mae rheolaeth ariannol wedi'i seilio ar fframwaith o wybodaeth reolaidd i reolwyr a chyfres o weithdrefnau ariannol clir, sydd i'w gweld yn Llawlyfr Cyllid y sefydliad. Mae'r broses o adolygu gwybodaeth i reolwyr yn cynnwys monitro ac adrodd rheolaidd ar y gyllideb. Bob mis mae'r Tîm Rheoli yn cael eu hysbysu ynghylch sut mae'r gwariant yn cyfateb i'r gyllideb, ac mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cael yr wybodaeth honno bob chwarter. Mae ein dull gweithredu seiliedig ar reoli prosiectau hefyd yn gofyn bod pob rheolwr prosiect yn datblygu cyllideb fanwl, a rhoddir adroddiad misol ar y rheiny yn y Tîm Rheoli. Mae ein harchwilwyr mewnol wedi darparu sicrwydd sylweddol ynghylch rheolaeth y sefydliad ar y gyllideb a'r asedau sefydlog, a sicrwydd cymedrol ar gyfer ein prosesau bancio a rheoli arian parod.

Rwyf hefyd yn cymryd materion sy'n ymwneud â thwyll a chamweinyddu o ddifri calon. Mae gan fy nhîm a minnau bolisiau yn eu lle ar ddatgelu camarfer, gwrthwynebu twyll, cōd ymddygiad a chwynion - mae pob un ohonynt wedi cael eu diwygio eleni, ac maent yn rhan o amserlen adolygu dreigl.

Fframwaith Llywodraethu

Rheoli Risg

Mae fy Mholisi Rheoli Risg yn diffinio'r fframwaith ar gyfer rheoli risg o fewn y sefydliad. Mae wedi ei seilio ar ganllawiau arfer da gan y Sefydliad Rheoli Risg, y safonau rhyngwladol ar gyfer rheoli risg a amlinellir yn ISO 31000 a'r 'Llyfr Oren: Rheoli Risg – Egwyddorion a Chysyniadau', a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM.

Mae'r system reoli fewnol yng nghyswllt risg yn seiliedig ar broses barhaus a luniwyd i ganfod a blaenoriaethu'r risgiau o safbwynt cyflawni amcanion strategol y sefydliad a chydymffurfio â pholisïau a gweithdrefnau. Mae hynny'n cynnwys gwerthuso tebygolrwydd gwireddu'r risgiau hynny ac effaith eu gwireddu ar y sefydliad ac ar blant a phobl ifanc, a'u rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn ddiwastraff. Yn ymarferol, mae hynny'n golygu bod pob aelod o staff yn derbyn bod risgiau'n anochel. Mae hefyd yn golygu, yn ymarferol, y dylai pob aelod o staff fod yn rhagweithiol wrth ganfod a rheoli risgiau, er mwyn sicrhau bod ein cynllun strategol tair blynedd yn cael ei gyflawni'n llwyddiannus.

Mae fy nhîm a minnau yn rheoli risg ar dair lefel:

- **Ein cofrestr risgiau gorfforaethol, sy'n nodi risgiau cysylltiedig â'n hamcanion strategol.**
- **Mae cofrestrau risg ein prosiectau a'r logiau materion, ar gyfer pob prosiect sy'n rhan o'n cynllun gwaith blynyddol, yn cael eu rheoli gan ein rheolwyr prosiectau, sy'n adrodd i'r Tîm Rheoli bob mis.**
- **Mae ein cofrestrau risg thematig yn eu lle ar gyfer meysydd penodol o'n gwaith craidd, e.e. seiber-ddiogelwch. Mae'r rhain yn cael eu cynnal gan swyddogion sy'n gyfrifol am y maes gwaith hwnnw.**

Eleni mae fy Nhîm Rheoli wedi datblygu cyfres o lefelau risg mae'r sefydliad yma'n barod i'w cymryd, ac mae fy Mhwyllgor Sicrhau Risg wedi eu hadolygu. Seiliwyd ein gwaith ar gyngor ac arweiniad gan y Sefydliad Rheoli Risg, Deloitte, a Chôd Llywodraethu Corfforaethol y Deyrnas Unedig, ac isod ceir datganiad cyffredinol ynghylch ein parodrwydd i gymryd risg. Mae modd gweld ein datganiadau eraill ynghylch ein parodrwydd i gymryd risg [yma](#)

“Ein nod yw bod yn ymwybodol o risgiau, ddim yn rhy awyddus i osgoi risgiau, a rheoli risgiau sefydliadol yn weithredol er mwyn diogelu'r sefydliad a sicrhau ei fod yn tyfu. Er mwyn cyflawni'r nodau strategol, mae'r sefydliad yn cydnabod y bydd yn gorfod cymryd rhai risgiau a'u rheoli. Risgiau na ellir eu goddef yw rhai a allai wneud y canlynol:

1. **Cael effaith negyddol ar ddiogelwch gweithwyr neu'r plant a'r bobl ifanc rydyn ni'n gweithio drostyn nhw ac ar eu cyfer.**
2. **Niweidio gallu pobl i ymddiried yn y sefydliad a bwrw amheuaeth ar ein hygredd.**
3. **Arwain at dorri cyfreithiau a rheoliadau.**
4. **Peryglu gweithrediadau'r sefydliad yn y dyfodol.”**

Adolygu Effeithiolrwydd

Mae ein cofrestr risgiau gorfforaethol yn cael ei halinio â'n cynllun gwaith tair blynedd, ac mae'n cynnwys risgiau cysylltiedig â'r canlynol:

- **Peidio â chyflawni canlyniadau mesuradwy neu ddiriaethol i blant yn unol ag amcanion ein strategaeth tair blynedd a'n cynllun gwaith blynyddol.**
- **Cyrrff cyhoeddus ddim yn cydnabod pwysigrwydd dull gweithredu seiliedig ar hawliau plant nac yn ei wreiddio wrth gyflwyno gwasanaeth.**
- **Methiant i amddiffyn plant ac oedolion sy'n cymryd rhan yng ngweithgareddau'r swyddfa yn ddigonol (ar y safle ac mewn mannau eraill).**
- **Gweithdrefnau gwybodaeth reoli annigonol.**
- **Diffyg cydymffurfio â dyletswyddau statudol y Comisiynydd.**

Rwy'n fodlon bod y risgiau hyn wedi cael eu monitro a'u rheoli'n effeithiol eleni. Mae mesurau rheoli cadarn ar waith i liniaru'r risgiau hyn ac maen nhw'n cael eu hadolygu'n fisol gan fy Nhîm Rheoli a phob chwarter gan fy Mhwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg. Lle roedd angen gwaith newydd er mwyn i ni liniaru'r risgiau'n effeithiol, nodwyd hynny, ei ddyrannu a'i roi ar waith. Rydyn ni hefyd wedi llwyddo i ddileu rhai risgiau o'n cofrestr risgiau gorfforaethol eleni, naill ai trwy eu rheoli'n effeithiol a'u cau yn gyfangwbl neu trwy ostwng eu lefel i gofrestrau risg thematig perthnasol fel bod yr uwch-swyddog perthnasol yn gallu eu rheoli'n barhaus.

Yn 2019-20, i gyd-fynd â chyhoeddi ein cynllun tair blynedd newydd, bydd y gofrestr risgiau gorfforaethol yn cael ei hadolygu er mwyn sicrhau ei bod yn cyfateb i'n nodau corfforaethol newydd.

Mae'r rheolaeth ofalus ar risg wedi bod yn destun Archwilio Mewnol, yn unol â safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus. Daeth Deloitte, ein harchwilwyr mewnol, i'r casgliad bod dosbarthiad sicrwydd rheoli risg yn 2018-19 yn 'sicrwydd sylweddol'. Bu ein Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg hefyd yn bwrw golwg dros effeithiolrwydd y trefniadau rheoli risg.

Cyflawni'n effeithiol o ran swyddogaethau a rolau a ddiffiniwyd yn glir

Mae'r sefydliad yn cynnwys pedair swyddogaeth ryng-gysylltiedig - Polisi, Cyfranogiad, Cyfathrebu ac Ymchwiliadau a Chyngor - sy'n cydweithio mewn dull gweithredu tîm cyfan. Cefnogir pob un o'r tîmau gan swyddog cyllid penodol, Pennaeth Cyllid, Pennaeth Adnoddau Dynol, swyddogion gweinyddol a Swyddog TG. Rydyn ni'n cyflawni rhaglen waith sy'n gwbl ryngddibynnol. Mae'r swyddogion yn cyflawni rolau arbenigol yn ôl eu harbenigedd, ond maent yn dibynnu ar rannau eraill o'r sefydliad i gyflawni'r rhaglen waith.

Mae gan yr holl bwyllgorau a phaneli ymgynghorol sy'n gysylltiedig â'r Comisiynydd Gylch Gorchwyl, a adolygir yn flynyddol, ac a gyhoeddir ar ein gwefan: www.complantcymru.org.uk.

Fel yr amlinellwyd yn ein Polisi a'n Proses Cynllunio Strategol, mae'r Tîm Rheoli yn adolygu cynnydd yn erbyn ein holl brosiectau, a amlinellir yn y cynllun gwaith blynyddol, bob mis. Ar sail flynyddol, trwy'r Adroddiad Blynyddol, byddaf yn rhoi sylw i'r cynnydd a wnaed yn erbyn pob un o'n hamcanion strategol.

Mae fy fframwaith gwerthuso yn galluogi'r sefydliad i ddangos bod ein gwaith craidd a'n prosesau mewnol yn cael eu cyflawni'n effeithiol, ac mae'n canolbwyntio ar bedair elfen: pobl y Comisiynydd, prosesau sefydliadol, cynaliadwyedd ariannol a gwerth am arian a phlant a phobl ifanc. Trafodir yr adroddiadau hyn bob mis yng nghyfarfodydd y Tîm Rheoli a phob chwarter yn y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.

Mae dau banel ymgynghorol wedi bod ar waith ers tair blynedd. Mae eu cylch gorchwyl yn cynnwys gofyniad penodol i gynnig cyngor pwylllog i mi a'm staff, yn ôl y galw, er mwyn gwella ein heffeithiolrwydd a chyflawni fy ngofynion gwaith.

Adolygu Effeithiolrwydd

Fel Swyddog Cyfrifyddu, rwy'n gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd y system lywodraethu, ac yn unol â Rheoli Arian Cyhoeddus yng Nghymru, a ydwyf i'n cydymffurfio â Chôd Llywodraethu Corfforaethol Swyddfa'r Cabinet. Hysbysir fy adolygiad o'r system honno gan waith yr archwilwyr mewnol a'r Tîm Rheoli sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheoli mewnol a sylwadau'r archwilwyr allanol yn eu llythyr at y rheolwyr ac adroddiadau eraill. Rwyf hefyd wedi derbyn cyngor ynghylch effeithiolrwydd y system lywodraethu trwy waith y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg. Rwyf wedi ymrwymo i sicrhau gwelliant parhaus yn y systemau mewnol ac i ymdrin ag unrhyw wendidau wrth iddynt godi.

Roedd y broses a ddefnyddiwyd wrth gynnal ac adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu fel a ganlyn:

- **Bu'r Tîm Rheoli wrthi ar y cyd yn trafod ac yn adolygu gweithrediad y mesurau rheoli ariannol mewnol ac ansawdd yr wybodaeth a ddarparwyd;**
- **cwblhaodd archwilio mewnol adolygiad o effeithiolrwydd mesurau rheoli mewnol allweddol; a**
- **chyfarfu'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn ystod y flwyddyn a chynghori ar oblygiadau sicrwydd a roddwyd ynghylch llywodraethu corfforaethol, rheoli risgiau a mesurau rheoli, digonoldeb y trefniadau archwilio mewnol ac allanol ac ymatebion rheolwyr i'r argymhellion archwilio.**

Deloitte fu'n darparu'r gwasanaeth Archwilio Mewnol ar gyfer fy swyddfa yn ystod y cyfnod. Maent yn gweithredu'n unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus. Maent yn cyflwyno adroddiadau rheolaidd sy'n cynnwys barn annibynnol ar ddigonoldeb ac effeithiolrwydd fy system rheolaeth fewnol, ynghyd ag argymhellion ar gyfer gwelliant.

Roedd y Datganiad Sicrwydd canlynol yn rhan o Adroddiad Blyneddol Archwilio Mewnol Deloitte 2018-19:

“Ar sail y gwaith rydyn ni wedi'i wneud yn ystod y flwyddyn, rydyn ni'n gallu dod i'r casgliad bod gan y Comisiynydd, yn y bôn, system gadarn o reolaeth fewnol, a ddylai ddarparu sicrwydd sylweddol ynghylch cyflawni amcanion y Comisiynydd.”

Ar sail fy adolygiad effeithiolrwydd, nid oes materion rheolaeth fewnol arwyddocaol yn codi a lle bo hynny'n berthnasol, rwy'n cydymffurfio â'r egwyddorion a amlinellwyd yn y Côd Llywodraethu Corfforaethol.

Rhaglen o Welliant ar gyfer Materion Llywodraethu

Gyda'm Tîm Rheoli byddaf yn parhau i fonitro'r amgylchedd rheoli mewnol a sicrhau bod y fframwaith llywodraethu yn parhau i ddiwallu anghenion y sefydliad.

Fel Swyddog Cyfrifyddu mae dyletswydd gyfreithiol arnaf fi i reoli'n briodol yr adnoddau a ddarparwyd ar fy nghyfer er mwyn i'm swyddfa gyflawni ei rhwymedigaethau statudol. Rhaid i mi sicrhau hefyd fod trefniadau wedi'u rhoi ar waith i sicrhau bod fy swyddfa'n cael ei rheoli a'i llywodraethu'n briodol. Mae'r Datganiad Llywodraethu hwn wedi darparu disgrifiad manwl o'r trefniadau hyn.

Ardystiad gan y Swyddog Cyfrifyddu

Rwyf wedi fy sicrhau bod y system lywodraethu a fu'n weithredol yn fy swyddfa yn ystod 2018-19 wedi bod yn un gadarn. Ar sail yr adolygiad o effeithiolrwydd y systemau rheoli mewnol, rwyf wedi fy sicrhau bod y trefniadau presennol yn diwallu anghenion y swyddfa ac yn sicrhau eu bod yn cydymffurfio ag arfer gorau.

Yr Athro Sally Holland

Comisiynydd Plant Cymru a Swyddog Cyfrifyddu
17 Gorffennaf, 2019

Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Taliadau i Aelodau Uwch o'r Tim Rheoli

Gweinidogion Cymru sy'n pennu'r taliad i Gomisiynydd Plant Cymru, yn unol ag Atodlen 2 paragraff 3 o Ddeddf Safonau Gofal 2000.

Yn achos aelodau eraill y Tim Rheoli, pennwyd y taliadau cydnabyddiaeth gan Gomisiynydd Plant Cymru, ar sail cyfarwyddyd gan arbenigwyr recriwtio yn y gwasanaeth sifil.

Mae'r adrannau canlynol, a fu'n destun archwilio, yn darparu manylion am daliadau cydnabyddiaeth a buddiannau pensiwn y swyddogion uchaf sydd â chyfrifoldeb dirprwyedig yn swyddfa'r Comisiynydd:

	Cyflog £000*		Buddion mewn nyddau (i'r £100 agosaf)*		Buddion Pensiwn (i'r £1000 agosaf)*		Cyfanswm £000*	
	2018-19	2017-18	2018-19	2017-18	2018-19	2017-18	2018-19	2017-18
Yr Athro Sally Holland – Comisiynydd Plant Cymru	90-95	90-95	-	-	36,000	36,000	126-131	126-131
Sara Jermin – Pennaeth Cyfathrebu a Pherfformiad**	50-60	50-55	-	-	-	-	50-60	50-55
Andy Wallsgrove – Pennaeth Ymarfer	55-60	55-60	-	-	19,000	19,000	74-79	74-79

* Mae'r wybodaeth hon yn destun archwiliad.

** Mae Sara Jermin yn aelod o'r Cynllun Pensiwn Partneriaeth, a thalwyd £4,964 o gyfraniadau cyflogwr yn ystod y cyfnod.

Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Taliadau Canolrif

	2018-19	2017-18 Ailddatgan*
Band taliadau'r unigolyn y telir y symiau mwyaf iddo/iddi (£'000)	90-95	90-95
Cyfanswm y Canolrif	28,157	30,246
Cymhareb	1:3.29	1:3.02

Mae'n ofynnol fy mod yn datgelu'r berthynas rhwng y taliad a wnaed i'r unigolyn a dderbyniodd y cyflog uchaf a chanolrif taliadau'r gweithwyr. Band taliadau'r unigolyn a dderbyniodd y taliad uchaf yn 2018-19 oedd £90-£95,000 (2017-18: £90-£95,000). Rwyf wedi defnyddio pwynt canol yr ystod hon i gymharu'r symiau hyn, a chael cymhareb o 3.29 gwaith (2017-18: 3.02) taliad canolrif y gweithwyr. Mae cyfanswm y taliadau yn cynnwys y cyflog a'r buddion mewn nwyddau. Nid yw'n cynnwys cyfraniadau cyflogwr i bensiwn na gwerth trosglwyddo ariannol cyfatebol pensiynau.

Iawndal a dalwyd, Dyfarniadau Sylweddol i Uwch Reolwyr Blaenorol

Yn ystod y cyfnod 2018-19 ni wnaed taliadau iawndal na dyfarniadau sylweddol i uwch-reolwyr blaenorol.

Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Buddion Pensiwn – Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil

	Cynnydd gwirioneddol yn y pensiwn*	CETV(i) ar 31.3.19*	CETV(i) ar 31.3.18*	Cynnydd/ (gostyngiad) gwirioneddol yn CETV*
	£000	£000	£000	£000
Yr Athro Sally Holland– Comisiynydd Plant Cymru	0-2.5	108	72	20
Sara Jermin – Pennaeth Cyfathrebu a Pherfformiad	Nodyn 1	Nodyn 1	Nodyn 1	Nodyn 1
Andy Wallsgrove – Pennaeth Ymarfer	0-2.5	634	556	12

Nodyn 1: Mae Sara Jermin yn aelod o'r Cynllun Pensiwn Partneriaeth, a thalwyd £4,964 o gyfraniadau cyflogwr yn ystod y cyfnod.

* Mae'r wybodaeth hon yn destun archwiliad.

Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Y Cynllun Pensiwn

Darperir buddion pensiwn trwy drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. O 30 Gorffennaf 2007, gall gweision sifil fod yn rhan o un o bedwar cynllun buddion diffiniedig; naill ai cynllun 'cyflog terfynol' (**classic**, **premium** neu **classic plus**); neu gynllun 'gyrfa gyfan' (**nuvos**). Nid yw'r trefniadau statudol hyn yn cael eu hariannu, a thelir am gost y buddion ag arian sy'n destun pleidlais gan y Senedd bob blwyddyn; ac er mai cynlluniau buddion diffiniedig yw'r rhain, nid oes modd datgelu swm eu hasedau a'u hatebolrwydd. Mae'r pensiynau sy'n daladwy o dan **classic**, **premium**, **classic plus** a **nuvos** yn cael eu cynyddu'n flynyddol yn unol â newidiadau i'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI). Gall aelodau sy'n ymuno o Hydref 2002 ddewis naill ai'r trefniant buddion priodol diffiniedig neu bensiwn rhanddeiliad 'prynu arian' o ansawdd da, gyda chyfraniad sylweddol gan y cyflogwr (cyfrif pensiwn **partneriaeth**).

Pennir cyfraniadau'r gweithwyr ar ganran o'r enillion pensiynadwy ar gyfer **classic**, **premium**, **classic plus** a **nuvos**. Mae'r buddion **classic** yn cronni ar gyfradd o 1/80fed o'r enillion pensiynadwy terfynol am bob blwyddyn o wasanaeth. Ar ben hynny, mae cyfandaliad sy'n cyfateb i dair blynedd o bensiwn yn daladwy adeg ymddeol. Yn achos y **premium**, mae'r buddion yn cronni ar gyfradd o 1/60fed o'r enillion pensiynadwy terfynol am bob blwyddyn o wasanaeth. Yn wahanol i'r **classic**, nid oes cyfandaliad awtomatig. Cyfuniad o'r ddau yw **classic plus** yn y bôn, gyda buddion yng nghyswllt gwasanaeth cyn 1 Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo'n fras fel yn achos y **classic** a'r buddion am wasanaeth o fis Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo fel yn achos y **premium**. Yn **nuvos** mae aelod yn crynhoi pensiwn ar sail ei enillion pensiynadwy yn ystod cyfnod ei aelodaeth o'r cynllun. Ar ddiwedd blwyddyn y cynllun (31 Mawrth) mae cyfrif yr aelod ar gyfer y pensiwn a enillwyd yn cael ei gredydu â 2.3% o'i enillion pensiynadwy yn ystod y flwyddyn honno o'r cynllun, a chaiff y pensiwn a gronnyd ei uwchraddio yn unol â'r Mynegai Prisiau Adwerthu (RPI). Ym mhob achos gall aelodau ddewis ildio (cymudo) pensiwn am gyfandaliad hyd at y terfynau a bennwyd gan Ddeddf Cyllid 2004.

Trefniant pensiwn rhanddeiliaid yw'r cyfrif pensiwn **partneriaeth**. Mae'r cyflogwr yn gwneud cyfraniad sylfaenol o rhwng 3% a 14.75% (yn dibynnu ar oedran yr aelod) i mewn i gynnyrch pensiwn rhanddeiliaid a ddewiswyd gan y cyflogai o banel o ddarparwyr. Nid oes rhaid i'r cyflogai gyfrannu, ond lle bo'n dewis gwneud hynny, bydd y cyflogwr yn gwneud taliadau cyfatebol i'r rhain hyd at derfyn o 3% o'r cyflog pensiynadwy (yn ogystal â chyfraniad sylfaenol y cyflogwr). Mae cyflogwyr hefyd yn cyfrannu 0.8% arall o'r cyflog pensiynadwy i dalu am gost yswiriant buddion risg a ddarperir yn ganolog (marw yn eu gwaith ac ymddeol oherwydd afiechyd).

Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Y pensiwn cronol a ddyfynnwyd yw'r pensiwn y gall yr aelod ei hawlio wrth gyrraedd oedran pensiwn, neu ar unwaith pan fydd yn peidio â bod yn aelod gweithredol o'r cynllun os ydyw eisoes wedi cyrraedd oedran pensiwn neu'n h n. Oedran pensiwn yw 60 yn achos aelodau **classic, premium** a **classic plus** a 65 yn achos aelodau nuvos.

Mae manylion pellach am drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil ar gael ar y wefan www.civilservice-pensions.gov.uk.

(i) Gwerthoedd Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV)

Gwerth Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalafol asesedig actiwari y buddion cynllun pensiwn a gronnwyd gan aelod ar adeg benodol. Y buddion a brisir yw'r buddion a gronnwyd gan yr aelod ac unrhyw bensiwn sy'n daladwy i briod amodol o'r cynllun. Taliad yw CETV a wneir gan gynllun neu drefniant pensiwn i sicrhau buddion pensiwn mewn cynllun neu drefniant pensiwn arall pan fo'r aelod yn gadael cynllun ac yn dewis trosglwyddo'r buddion a gronnwyd yn y cynllun blaenorol. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn gysylltiedig â'r buddion y mae'r unigolyn wedi'u cronni o ganlyniad i gyfanswm eu haelodaeth o'r cynllun pensiwn, nid eu gwasanaeth mewn swydd uwch y mae datgelu'n berthnasol iddi yn unig. Mae'r ffigurau'n cynnwys gwerth unrhyw fuddion pensiwn mewn cynllun arall y mae'r unigolyn wedi'u trosglwyddo i drefniadau pensiwn y Prif Wasanaeth Sifil. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fuddion pensiwn ychwanegol a gronnir i'r aelod o ganlyniad i brynu buddion pensiwn ychwanegol ar eu cost eu hun. Cyfrifir CETVs o fewn y canllawiau a'r fframwaith a ragnodwyd gan Sefydliad a Chyfadrann yr Actiwariaid ac nid ydynt yn rhoi sylw i unrhyw ostyngiad gwirioneddol na phosibl i fuddion yn sgîl Treth Lwfans Oes y gall fod angen ei thalu pan dynnir buddion pensiwn.

(ii) Cynnydd gwirioneddol mewn CETV

Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn CETV y telir amdano i bob pwrpas gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd yn y pensiwn a gronnwyd yn sgîl chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y cyflogai (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn arall), ac mae'n defnyddio ffactorau prisio'r farchnad gyffredin ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

Newidiadau i Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil

O 1af Ebrill 2015 daeth cynllun pensiwn newydd, o'r enw Alpha, yn weithredol. Mae'r cynllun Alpha yn disodli'r cynlluniau **classic, premium, classic plus** a **nuvos**. Trosglwyddodd mwyafrif y staff yn uniongyrchol i Alpha ar 1af Ebrill 2015.

Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Niferoedd Staff a Chostau Cysylltiedig

a) Ar gyfer y flwyddyn, roedd y costau staff yn cynnwys y canlynol:

	2018-2019 £000			2017-2018 £000
	Staff a Gyflogir yn Barhaol	Arall	Cyfanswm	Cyfanswm
Tâl a Chyflogau	845	27	872	858
Costau Nawdd Cymdeithasol	89	-	89	85
Costau Pensiwn	145	-	145	139
Is-gyfanswm	1,079	27	1,106	1,082
Llai adenillion ar gyfer secondiadau allan	(67)	-	(67)	(78)
Cyfanswm Costau Net	1,012	-	1,039	1,004

Mae Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS) yn gynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu i lawer o gyflogwyr, ond ni all y sefydliadau cyfranogol nodi eu cyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau gwaelodol. Cafodd y cynllun ei brisio ddiwethaf gan actiwari ar 31 Mawrth 2007, ond ers y dyddiad hwnnw, ataliwyd prisiadau actiwaraid o'r Cynllun gan ddisgwyl gweithrediad argymhellion Adolygiad Hutton. Fodd bynnag, ailbrisiwyd y cynllun yn 2018-19 a chyhoeddwyd cyfraniadau pensiwn diwygiedig i gyflogwyr gan Drysorlys Ei Mawrhydi o 1af Ebrill 2019. Ceir manylion yng Nghyfrifon Adnoddau Swyddfa'r Cabinet: Budd-dal Ymddeol Sifil - www.civilservice-pensions.gov.uk

Ar gyfer 2018-19, roedd cyfraniadau cyflogwr o £118,782 yn daladwy i PCSPS (2017-18: £103,669) ar un o bedair cyfradd yn yr ystod o 16.7 y cant i 24.3 y cant o'r tâl pensiynadwy, ar sail bandiau cyflog. Mae Actiwari'r Cynllun yn adolygu cyfraniadau'r cyflogwr, fel arfer bob pedair blynedd, yn dilyn prisiad llawn o'r cynllun. Pennir cyfraddau'r cyfraniadau i dalu am gost y buddion a dalwyd i bensiynwyr cyfredol yn ystod y cyfnod hwn.

>>>

Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Mae Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS) yn gynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu i lawer o gyflogwyr, ond ni all y sefydliadau cyfranogol nodi eu cyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau gwaelodol. Cafodd y cynllun ei brisio ddiwethaf gan actiwari ar 31 Mawrth 2007, ond ers y dyddiad hwn, ataliwyd prisiau actiwaraid o'r Cynllun gan ddisgwyl gweithrediad argymhellion Adolygiad Hutton. Ceir manylion yng Nghyfrifon Adnoddau Swyddfa'r Cabinet: Budd-dal Ymddeol Sifil – www.civilservice-pensions.gov.uk

Ar gyfer 2018-19, roedd cyfraniadau cyflogwr o £103,669 yn daladwy i PCSPS (2017-18: £77,980) ar un o bedair cyfradd yn yr ystod o 16.7 y cant i 24.3 y cant o'r tâl pensiynadwy, ar sail bandiau cyflog. Mae Actiwari'r Cynllun yn adolygu cyfraniadau'r cyflogwr, fel arfer bob pedair blynedd, yn dilyn prisiau llawn o'r cynllun. Pennir cyfraddau'r cyfraniadau i dalu am gost y buddion a dalwyd i bensiynwyr cyfredol yn ystod y cyfnod hwn.

	2017-2018	2016-2017		
	Staff a Gylogir yn Barhaol	Arall	Cyfanswm	Cyfanswm
Cyflogeion Uniongyrchol	20.67	1.83	22.50	22.36
Cyfanswm	20.67	1.83	22.50	22.36

Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Paratoi Adroddiadau ar Gynlluniau Iawndal y Gwasanaeth Sifil ac Eraill - Pecynnau Ymadael:

Yn ystod y cyfnod 2018-19 ni wnaed taliadau iawndal na phecynnau ymadael i gyn-weithwyr.

Talwyd costau dileu swyddi a chostau ymadael eraill yn unol â darpariaethau Cynllun Iawndal y Gwasanaeth Sifil, cynllun statudol a luniwyd o dan Ddeddf Blwydd-daliadau 1972. Lle bo'r Comisiynydd wedi cytuno ar ymddeoliadau cynnar, telir am y costau ychwanegol gan y Comisiynydd, ac nid gan gynllun pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Telir am gostau ymddeoliad oherwydd afiechyd gan y cynllun pensiwn, ac nid ydynt wedi eu cynnwys yn y tabl.

Codir costau llawn yr ymadawiad ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr ym mlwyddyn gwneud y penderfyniad. Credydir y symiau sy'n daladwy mewn blynyddoedd i ddod i ddarpariaeth a ddefnyddir pan wneir y taliadau.

Yr Athro Sally Holland

Comisiynydd Plant Cymru a Swyddog Cyfrifyddu
17 Gorffennaf, 2019

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Rwy'n tystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Comisiynydd Plant Cymru ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2019 o dan baragraff 9(2) o atodlen 2 i Ddeddf Safonau Gofal 2000. Maent yn cynnwys y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, Datganiad o Lifoedd Arian, Datganiad o Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr a'r nodiadau cysylltiedig. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y polisiâu cyfrifo a gyflwynwyd ynddynt. Y fframwaith adroddiadau ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a Llawlyfr Adroddiadau Ariannol Trysorlys Ei Mawrhydi, sy'n seiliedig ar Safonau Adroddiadau Ariannol Rhyngwladol (IFRSs), fel y'u mabwysiadwyd gan yr Undeb Ewropeaidd.

Yn fy marn i mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa materion Comisiynydd Plant Cymru ar 31 Mawrth 2019 a'r gwariant net ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- fe'u paratowyd yn briodol yn unol â chyfarwyddyd Gweinidogion Cymru a gyflwynwyd o dan Ddeddf Safonau Gofal 2000.

Sail ar gyfer y farn hon

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a Safonau Archwilio Rhyngwladol yn y Deyrnas Unedig (ISAs (UK)). Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio datganiadau ariannol yn fy adroddiad. Rwy'n annibynnol ar y corff yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y Deyrnas Unedig, gan gynnwys Safon Foesebol y Cyngor Adroddiadau Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Rwy'n credu bod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sylfaen ar gyfer fy marn.

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd ynghylch y materion canlynol y mae ISAs (UK) yn gofyn fy mod yn adrodd i chi yn yr achosion canlynol:

- **Ile mae'r defnydd o sail busnes gweithredol wrth gyfrifyddu a pharatoi datganiadau ariannol yn amhriodol;** neu
- **Ile nad yw'r Swyddog Cyfrifyddu wedi datgelu, yn y datganiadau ariannol, unrhyw ansicrwydd pwysig a nodwyd a allai arwain at amheuaeth sylweddol ynghylch gallu'r corff i barhau i fabwysiadu'r sylfaen busnes gweithredol wrth gyfrifyddu, a hynny am gyfnod o 12 mis o leiaf o ddyddiad awdurdodi rhyddhau'r datganiadau ariannol.**

Gwybodaeth arall

Nid yw deddfwriaeth a chyfarwyddiadau a roddwyd i Gomisiynydd Plant Cymru yn pennu cynnwys a ffurf yr wybodaeth arall sydd i'w chyflwyno gyda'r datganiadau ariannol. Y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall a gyflwynir gyda'r datganiadau ariannol hyn. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys Adroddiad y Cyfarwyddwyr, Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, y Datganiad Llywodraethu Blyneddol a'r Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth, yn ogystal â'm hadroddiad i fel archwilydd ar y datganiadau ariannol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall, a heblaw am i'r graddau fel arall a nodir yn benodol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd yn eu cylch.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall i ganfod anghysondebau pwysig â'r datganiadau ariannol a archwiliwyd, a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos yn ffeithiol anghywir ar sail yr wybodaeth a gefais wrth gynnal yr archwiliad, neu'n ffeithiol anghyson â'r wybodaeth honno. Os deuf yn ymwybodol o unrhyw gamdatganiadau ymddangosiadol pwysig neu anghysondebau, byddaf yn ystyried goblygiadau hynny o ran fy adroddiad.

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Barn ynghylch Rheoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ystyr bwysig, defnyddiwyd y gwariant a'r incwm yn y datganiadau ariannol at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac mae'r trafodion ariannol a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Gan nad yw'r ddeddfwriaeth a'r cyfarwyddiadau a roddwyd i Gomisiynydd Plant Cymru yn pennu cynnwys a ffurf yr wybodaeth arall sydd i'w chyflwyno gyda'r datganiadau ariannol, ni allaf gadarnhau bod yr wybodaeth arall wedi cael ei pharatoi'n briodol.

Yn fy marn i, ar sail y gwaith a wnaed fel rhan o'm harchwiliad, mae'r wybodaeth a roddwyd yn yr wybodaeth arall yn cyd-fynd â'r datganiadau ariannol.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt yn ôl eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'r corff a'i amgylchedd a gafwyd fel rhan o'r archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau pwysig yn yr wybodaeth arall a ddarparwyd gyda'r datganiadau ariannol.

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd ynghylch y materion canlynol, lle byddaf yn adrodd i chi os, yn fy marn i:

- **na chadwyd cofnodion cyfrifo priodol;**
- **nad yw'r datganiadau ariannol a'r rhan o'r Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth sydd i'w harchwilio yn cyd-fynd â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu;**
- **na ddatgelwyd gwybodaeth a bennwyd gan Weinidogion Cymru ynghylch taliadau cydnabyddiaeth a thrafodion eraill; neu**
- **os nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.**

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Adroddiad

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau Comisiynydd Plant Cymru am y datganiadau ariannol

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Safonau Gofal 2000 a'r cyfarwyddyd a wnaed yno gan Weinidogion Cymru, er mwyn cael ei fodloni bod y farn a roddir yn wir a theg, ac er mwyn sicrhau'r mesurau rheoli mewnol y mae'r Swyddog Cyfrifyddu'n barnu bod angen amdanynt, er mwyn medru paratoi datganiadau ariannol sydd heb gamddatganiadau pwysig, p'un ai twyll neu wall sy'n gyfrifol am hynny. Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am asesu gallu'r corff i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu yn ôl y galw faterion sy'n ymwneud â gweithrediad y busnes, a defnyddio'r sylfaen busnes gweithredol ar gyfer cyfrifyddu, oni bai bod hynny'n cael ei farnu'n amhriodol.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion innau yw caffael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol ar y cyfan yn rhydd rhag camddatganiadau pwysig, boed hynny oherwydd twyll neu wall, a chyflwyno adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (UK) bob amser yn canfod camddatganiad pwysig pan fydd yn codi. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall, a bernir eu bod yn bwysig os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt, yn unigol neu ar y cyd, ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adroddiadau Ariannol (FRC) www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad fel archwilydd.

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Cyfrifoldebau o ran rheoleidd-dra

Y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am sicrhau rheoleidd-dra'r trafodion ariannol. Mae'n ofynnol fy mod yn casglu tystiolaeth ddigonol i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm wedi cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru
18 Gorffennaf 2019

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn. Comisiynydd Plant Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2019

	Nodyn	2018-19 £000	2017-18 £000
Gwariant			
Costau gweinyddu:			
Costau staff	2.3	1,039	1,004
Dibrisiad	2.2	8	8
Costau Gweinyddu Eraill	2.1	532	512
		1,579	1,524
Incwm			
Incwm o Weithgareddau		-	-
Incwm Arall		-	-
		-	-
Gwariant Net		1,579	1,524
Llog taladwy/derbynadwy		-	-
Gwariant Net ar ôl llog		1,579	1,524
Gwariant Arall Cynhwysfawr			
Enillion/(colled) net o ran ailbriso Peiriannau a Chyfarpar		-	-
Cyfanswm y Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2019		1,579	1,524

Mae'r holl incwm a gwariant yn deillio o weithrediadau parhaus. Nid oes enillion na cholledion ac eithrio'r rhai yr adroddwyd amdanynt yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr.

Mae'r Comisiynydd yn derbyn cyllid gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 137 i 144 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol ar 31 Mawrth 2019

	Nodyn	£000	2019 £000	£000	2018 £000
Asedau anghyfredol:					
Eiddo, peiriannau a chyfarpar	4		12		5
Asedau cyfredol:					
Elfennau masnach ac eraill derbyniadwy	5	51		66	
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo	6	478	529	507	573
Cyfanswm Asedau			541		578
Rhwymedigaethau cyfredol:					
Elfennau masnach ac eraill taladwy	7	(154)	(154)	(147)	(147)
Cyfanswm Asedau llai rhwymedigaethau cyfredol			387		431
Rhwymedigaethau anghyfredol:					
Darpariaeth ar gyfer rhwymedigaethau a thaliadau	13	(152)	(152)	(160)	(160)
Cyfanswm Asedau llai cyfanswm rhwymedigaethau			235		271
Ecwiti Trethdalwyr:					
Cronfa gyffredinol			235		271

Yr Athro Sally Holland

Comisiynydd Plant Cymru a Swyddog Cyfrifyddu
17 Gorffennaf, 2019

Mae'r nodiadau ar dudalennau 137 i 144 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Datganiad o Lifoedd Arian ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2018 tan 31 Mawrth 2019

		2018-2019	2017-2018
	Nodyn	£000	£000
Lifoedd arian o weithgareddau gweithredu			
Gwariant Net	2	1,579	1,524
Addasu ar gyfer trafodion heblaw rhai ag arian parod	2	(8)	(85)
Cynnydd/(gostyngiad) mewn elfennau masnach ac eraill derbyniadwy	5	(15)	6
(Cynnydd)/gostyngiad mewn elfennau masnach taladwy	7	(7)	(55)
Defnydd o Ddarpariaethau	13	8	8
Defnydd o Ddarpariaethau		1,557	1,398
Lifoedd arian o weithgareddau buddsoddi			
Prynu eiddo, peiriannau a chyfarpar*	4	15	7
All-lif arian net o weithgaredd buddsoddi		15	7
Lifoedd arian o weithgareddau ariannu			
Cyllido net gan Lywodraeth Cymru		(1,543)	(1,583)
Cyllido Net		(1,543)	(1,583)
Cynnydd/(gostyngiad) net o ran arian a'r hyn sy'n cyfateb iddo	6	(29)	178
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo ar ddechrau'r cyfnod		507	329
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo ar ddiwedd y cyfnod		478	507

Mae'r nodiadau ar dudalennau 137 i 144 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Annibynnol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Datganiad o Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr ar gyfer y flwyddyn yn diweddu ar 31 Mawrth 2019

	Cronfa Gyffredinol	
	Nodyn	£000
Gweddill ar 31 Mawrth 2017		215
Cyllido gan Lywodraeth Cymru		1,583
Gwariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		(1,524)
Addasiad ar gyfer eitem nad aeth trwy'r gwariant net		(3)
Gweddill ar 31 Mawrth 2018		271
Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr 2018-2019		
Cyllido gan Lywodraeth Cymru		1,543
Gwariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		(1,579)
Gweddill ar 31 Mawrth 2019		235

Mae'r nodiadau ar dudalennau 137 i 144 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Nodiadau i'r Cyfrifon

1. Datganiad o Bolisiau Cyfrifo

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FReM) a gyflwynwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi. Mae'r polisiau cyfrifo a geir yn yr FReM yn cymhwyso Safonau Cyfrifo Rhyngwladol (IFRS), fel y'u mabwysiadwyd neu y'u dehonglwyd ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus. Lle mae'r FReM yn caniatáu dewis o bolisi cyfrifo, dewiswyd y polisi cyfrifo y barnwyd ei fod yn fwyaf priodol ar gyfer amgylchiadau penodol y Comisiynydd, at ddiben rhoi golwg wir a theg. Fe'u defnyddiwyd yn gyson wrth ddelio ag eitemau y barnwyd eu bod yn bwysig yng nghyswllt y cyfrifon.

Rydym wedi ystyried effaith safonau a dehongliadau sydd wedi'u cyflwyno ond nad ydynt yn effeithiol hyd yma, ac sydd heb gael eu mabwysiadu'n gynnar gan y Comisiynydd. Ac eithrio Prydlesi IFRS16 y Safonau Rhyngwladol ar gyfer Adroddiadau Ariannol (IFRS), mae'r Comisiynydd yn rhagweld na fydd mabwysiadu'r Safonau a'r dehongliadau hyn mewn cyfnodau yn y dyfodol yn cael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol. Nid oes modd rhesymol ar hyn o bryd i amcangyfrif effaith IFRS16, sydd wedi'i gyflwyno gan Fwrdd Rhyngwladol Safonau Cyfrifo (IASB), ond sydd heb ei fabwysiadu eto gan yr Undeb Ewropeaidd, a bydd yn berthnasol o 2019-20.

Disgrifir y polisiau cyfrifo penodol a fabwysiadwyd gan Gomisiynydd Plant Cymru isod.

1.1 Confensiwn Cyfrifo

Paratowyd y cyfrifon hyn o dan y confensiwn cost hanesyddol gan fod Comisiynydd Plant Cymru yn barnu nad oes pwys i effaith ailbrisiu asedau sefydlog yn ôl eu gwerth i'r sefydliad trwy gyfeirio at eu cost gyfredol.

1.2 Ariannu

Yr unig ffynhonnell o gyllid ar gyfer Comisiynydd Plant Cymru yw Llywodraeth Cymru trwy grant blynyddol, sy'n cael ei gredydu i'r gronfa gyffredinol pan dderbynnir y grant. Cydnabyddir y grant yn y cyfnod pryd y darperir y gwasanaethau.

1.3 Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

Mae'r Comisiynydd wedi prisiu'r holl asedau anghyfredol yn ôl eu cost hanesyddol, gan nad yw unrhyw addasiadau ailbrisiu, ym marn y Comisiynydd, yn bwysig. Y lefel isaf ar gyfer cyfalafiad asedau unigol yw £1,000. Grwpiwyd niferoedd mawr o'r un math o asedau gyda'i gilydd wrth bennu a ydynt uwchben neu o dan y trothwy.

1.4 Dibrisiad

Darperir dibrisiad ar gyfraddau y cyfrifir y byddant yn diddymu gwerth asedau nad ydynt yn gyfredol mewn rhandaliadau cyfartal dros y cyfnod a amcangyfrifir ar gyfer eu hoes ddefnyddiol, fel a ganlyn:

• Offer TGCh	3 blynedd
• Celfi	5 mlynedd
• Cyfarpar Swyddfa	5 mlynedd
• Gosodiadau a Ffitiadau	5 mlynedd

Codir am ddibrisiad blwyddyn lawn yn y flwyddyn gaffael.

1.5 Datganiad o'r Gwariant Net Cynhwysfawr

Incwm a gwariant gweithredu yw'r hyn sy'n uniongyrchol gysylltiedig â gweithgareddau gweithredu y Comisiynydd. Mae'n cynnwys taliadau am nwyddau a gwasanaethau a ddarparwyd ar sail cost lawn. Dosbarthir yr holl wariant fel gwariant gweinyddu.

1.6 Treth ar Werth

Nid yw'r Comisiynydd wedi cofrestru ar gyfer TAW. Cyfrifir gwariant a phwrcasau asedau sefydlog gyda TAW wedi'i gynnwys, gan na ellir adennill TAW.

Nodiadau i'r Cyfrifon

1.7 Pensiynau

Mae staff y Comisiynydd wedi'u cynnwys o dan ddarpariaethau Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS). Mae'r PCSPS yn gynllun buddion diffiniedig. Cydnabyddir cost elfen buddion diffiniedig y cynllun yn systematig a rhesymegol dros y cyfnod pryd y bydd yn cael mantais o wasanaethau cyflogaion trwy dalu symiau a gyfrifir ar sail gronol i'r PCSPS. Mae'r atebolrwydd am dalu buddion yn y dyfodol yn gyfrifoldeb ar y PCSPS. Yng nghyswllt elfennau cyfraniad diffiniedig y cynllun, mae'r Comisiynydd Plant yn cydnabod y cyfraniadau sy'n daladwy am y flwyddyn; codir y symiau hyn ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr ym mlwyddyn eu talu.

1.8 Prydlesi

Dosbarthir prydlesi asedau lle mae holl risgiau a manteision perchnogaeth ar ased wedi'i phrydlesi i bob pwrpas yn nwylo'r Comisiynydd fel prydlesi cyllidol. Cofnodir yr ased fel ased sefydlog diriaethol a chofnodir dyled i'r prydleswr o isafswm y taliadau prydles. Codir y taliadau ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, a chodir tâl cyllid ar sail y gyfradd llog sy'n ddealedig yn y brydles.

Codir taliadau rhentu prydlesi gweithredol ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr fesul symiau cyfartal ar hyd cyfnod y brydles.

1.9 Adroddiadau Segmentol

Mae Swyddfa'r Comisiynydd yn gweithredu yng Nghymru ac yn delio â materion sy'n effeithio ar blant a phobl ifanc yng Nghymru. Mae'r Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr a'r nodiadau cysylltiedig yn adlewyrchu'r segmentau lle'r adroddir am y canlyniadau gweithredu.

1.10 Treuliau Staff

Mae'r Comisiynydd yn darparu ar gyfer absenoldebau tymor byr adferedig sydd heb eu defnyddio ar ddiwedd y flwyddyn.

1.11 Darpariaethau

Mae'r Comisiynydd yn darparu ar gyfer rhwymedigaethau cyfreithiol neu gontractiol y mae eu hamseru neu eu symiau'n ansicr ar ddyddiad y datganiad o'r sefyllfa ariannol, ar sail yr amcangyfrif gorau o'r gwariant y bydd ei angen ar gyfer y rhwymedigaeth.

1.12 Arian Parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo

Mae'r Comisiynydd yn cadw arian parod, sy'n cael ei adneuo mewn cyfrif banc masnachol wrth ei dderbyn. Hefyd cedwir arian mân yn swyddfa'r Comisiynydd.

Nodiadau i'r Cyfrifon

2. Costau Gweinyddu Eraill

	2018-19 £000	2017-18 £000
2.1 Costau gweinyddu:		
Safleoedd	94	95
Swyddfa	63	67
Hyfforddi a recriwtio	19	33
Teithio a chynhaliaeth	12	15
Taliadau i archwilio allanol	18	18
Taliadau i'r Archwilydd Mewnol	13	12
Cyfathrebu	41	51
Cyfarpar TGCh	54	21
Arall	214	114
Ffioedd cyfreithiol a phroffesiynol	4	9
Darpariaeth a wnaed o fewn y flwyddyn	-	77
	532	
2.2 Tâl dibrisiad ar asedau cyffredin		
	8	8
	8	
2.3 Costau staff:*		
Tâl a Chyflogau	872	858
Costau nawdd cymdeithasol	89	85
Pensiwn	145	139
Llai adenillion ar gyfer secondiadau allan	(67)	(78)
	1,039	1,004
	1,579	1,524

* Mae rhagor o wybodaeth ynghylch costau staff i'w gweld yn yr Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth.

Nodiadau i'r Cyfrifon

3. Gwybodaeth Segmentaidd

Mae swyddfa'r Comisiynydd yn gweithredu yng Nghymru ac yn delio â materion sy'n effeithio ar blant a phobl ifanc yng Nghymru. Barn y Comisiynydd, felly, yw mai mewn un segment yn unig y mae ei swyddfa'n gweithredu, fel yr adroddwyd.

Nodiadau i'r Cyfrifon

4. Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

	Offer TG	Gosodiadau a Ffitiadau	Celfi a Chyfarpar Swyddfa	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000
Cost				
Ar 1 Ebrill 2018	193	197	211	601
Ychwanegiadau	15	-	-	15
Gwarediadau	-	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2019	208	197	211	616
Dibrsiad				
Ar 1 Ebrill 2018	189	196	211	596
Tâl a godwyd yn ystod y flwyddyn	7	1	-	8
Gwarediadau	-	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2019	196	197	211	604
Llyfrwerth net Ar 31 Mawrth 2018	4	1	-	5
Llyfrwerth net ar 31 Mawrth 2019	12	-	-	12
Cyllido asedau:				
A berchnogir				
Llyfrwerth net ar 31 Mawrth 2018	4	1	-	5
A berchnogir				
Llyfrwerth net ar 31 Mawrth 2019	12	-	-	12

Mae'r holl asedau yn eiddo i'r Comisiynydd, nid oes dim asedau'n cael eu cyllido trwy brydles ariannol.

Nodiadau i'r Cyfrifon

5. Elfennau masnach ac eraill derbyniadwy

	2018-2019	2017-2018
	£000	£000
Symiau fydd yn ddyledus o fewn blwyddyn:		
Elfennau masnach ac eraill derbyniadwy	-	-
Rhagdaliadau ac incwm cronol	51	66
	51	66

6. Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo

	2018-2019	2017-2018
	£000	£000
Gweddill ar 1 Ebrill	507	329
Newid net yn y gweddillion arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo	(29)	178
Gweddill ar 31 Mawrth 2017	478	507

Roedd yr holl weddillion ar 31 Mawrth 2019 ar ffurf daliadau gyda banc Masnachol ac arian mewn llaw

7. Elfennau masnach ac eraill taladwy

Symiau fydd yn ddyledus o fewn blwyddyn

	2018-2019	2017-2018
	£000	£000
Trethi a Nawdd Cymdeithasol	69	81
Elfennau masnachol taladwy	46	12
Croniadau	39	54
	154	147

8. Ymrwymadau o dan brydlesi

Prydlesi Gweithredol

Roedd y Comisiynydd yn ymroddedig i wneud y taliadau canlynol yng nghyswllt prydlesi gweithredol oedd yn dod i ben

	2018-2019 £000	2017-2018 £000		
	Tir ac Adeiladau	Arall	Tir ac Adeiladau	Arall
Rhwymedigaethau o dan brydlesi gweithredol:				
Heb fod yn hwyrach nag un flwyddyn	50	1	50	1
Ar ôl un flwyddyn a chyn pen pum mlynedd	66	2	116	4
Ar ôl pum mlynedd	-	-	-	-
	116	3	166	5

Nodiadau i'r Cyfrifon

9. Offerynnau ariannol

Mae IFRS7, Offerynnau Ariannol, yn gofyn bod rôl offerynnau ariannol yn ystod y cyfnod yn cael ei datgelu o ran creu neu newid y risgiau mae endid yn eu hwynebu wrth ymgymryd â'i weithgareddau. Oherwydd natur anfasnachol gweithgareddau'r Comisiynydd, a'r dull o gyllido'i gweithrediadau, nid yw ei swyddfa'n cael ei gadael yn agored i'r lefel o risg ariannol mae endidau busnes yn ei hwynebu. Ymhellach, mae offerynnau ariannol yn chwarae rôl sy'n llawer mwy cyfyngedig o ran creu neu newid risg nag a fyddai'n nodweddu'r cwmnïau rhestredig y mae IFRS7 yn bennaf berthnasol iddynt. Mae gan y Comisiynydd bwerau cyfyngedig iawn i fenthg neu fuddsoddi cronfeydd sy'n weddill a chynhyrchir asedau ariannol a rhwymedigaethau gan ei gweithgareddau gweithredu o ddydd i ddydd, yn hytrach na'u dal i newid y risgiau y mae'n eu hwynebu wrth ymgymryd â'i gweithgareddau.

Risg Hylifedd

Ariannir gofynion y Comisiynydd o ran refeniw net ac adnoddau cyfalaf gan Lywodraeth Cymru. Nid yw ei swyddfa felly yn cael ei gadael yn agored i risgiau hylifedd sylweddol.

Risg cyfradd Llog

Nid yw asedau ariannol a rhwymedigaethau'r Comisiynydd yn cael eu gadael yn agored i risgiau cyfradd llog.

Risg Arian Tramor

Nid yw asedau ariannol a rhwymedigaethau'r Comisiynydd yn cael eu gadael yn agored i risgiau arian tramor.

Gwerthoedd Teg

Nid oes gwahaniaeth rhwng llyfrwerthoedd a gwerthoedd teg asedau ariannol a rhwymedigaethau'r Comisiynydd ar 31 Mawrth 2019.

10. Ymrwymadau cyfalaf

Nid oedd dim ymrwymadau cyfalaf ar 31 Mawrth 2019.

11. Rhwymedigaethau Amodol

Nid oedd dim rhwymedigaethau amodol ar 31 Mawrth 2019.

12. Trafodion Parhau Cysylltiedig

Mae Llywodraeth Cymru yn barti cysylltiedig, a derbyniodd y Comisiynydd ei hunig ffynhonnell gyllido oddi wrth Lywodraeth Cymru; derbyniodd £1.543 miliwn yn ystod y cyfnod. Cafodd y Comisiynydd nifer bach o drafodion pwysig yn ystod y cyfnod gyda Chyllid y Wlad (taliadau Treth ac Yswiriant Gwladol); a Swyddfa'r Cabinet (taliadau yng nghyswllt Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil).

Ni chafwyd trafodion o bwys gyda sefydliadau lle roedd gan staff uwch, nac unrhyw aelodau o'u teuluoedd, swyddi dylanwadol.

Nodiadau i'r Cyfrifon

13. Darpariaethau ar gyfer Rhwymedigaethau a Thaliadau

	Ymadael yn Gynnar	Dadfeiliadau	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Gweddill ar 1 Ebrill 2018	83	77	160
Defnydd o'r ddarpariaeth	(8)	-	(8)
Darpariaeth o fewn y flwyddyn	-	-	-
Gweddill ar 31 Mawrth 2019	75	77	152

Dadansoddiad o Amseriadau Disgwyliedig Darpariaethau

	Ymadael yn Gynnar	Dadfeiliadau	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Heb fod yn hwyrach nag un flwyddyn	8	-	8
Ar ôl un flwyddyn a chyn pen pum mlynedd	75	77	152
Ar ôl pum mlynedd	-	-	-
Gweddill ar 31 Mawrth 2019	83	77	160

Costau Ymadael yn Gynnar

Mae'r Comisiynydd yn talu am gost ychwanegol buddion y tu hwnt i fuddion arferol Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS) yng nghyswllt gweithwyr sy'n ymddeol yn gynnar trwy dalu'r symiau angenrheidiol yn flynyddol i'r PCSPS dros y cyfnod rhwng ymadael yn gynnar ac oedran arferol ymddeol. Mae'r Comisiynydd yn darparu ar gyfer hyn yn llawn pan fydd yr ymadawiad cynnar yn dod yn rhwymol trwy sefydlu darpariaeth ar gyfer y taliadau a amcangyfrifir.

Dadfeiliadau

Mae'r Comisiynydd yn talu am gost cyflawni ei rhwymedigaethau o dan delerau prydles ei swyddfa yn Abertawe, prydles sy'n dod i ben ym mis Gorffennaf 2021. Mae'r Comisiynydd yn darparu ar gyfer hyn yn llawn trwy sefydlu darpariaeth ar gyfer y taliadau a amcangyfrifir.

14. Digwyddiadau wedi'r cyfnod adrodd

Nid oedd unrhyw ddigwyddiadau rhwng dyddiad datganiad y sefyllfa ariannol a dyddiad llofnodi'r cyfrifon sy'n effeithio ar y datganiadau hyn. Awdurdododd y Swyddog Cyfrifyddu y datganiadau ariannol hyn i'w rhyddhau ar 17 Gorffennaf 2019.

Dyma sut i gysylltu gyda ni:

Comisiynydd Plant Cymru
Rhadbost RRGL XLYC BHGC
Abertawe SA7 9FS

0808 801 1000 /
post@complantcymru.org.uk

@complantcymru
complantcymru.org.uk

**Comisiynydd
Plant Cymru**

Children's
Commissioner
for Wales